

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

PROVINCIAL
LIBRARY
MANITOBA

ПРОЛІТАМ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАТЕСЯ!

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada.

Address:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada.

РІК VII.

4. 109.

ЧЕТВЕР, 10. ВЕРЕСНЯ 1925.

WINNIPEG, MAN.

THURSDAY, SEPTEMBER 10th, 1925.

No. 109.

VOL. VII.

Еспанці потерпіли великі втрати у війні з Ріфами

РІФИ ЗАТОПИЛИ КОЛО АЛЬГУЦЕМАСУ ЕСПАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ З ВІЙСЬКОМ.

Через чотири дні Еспанці пробували висадити військо в Альгуцемасі, однак були змушені відступити з великими втратами.

ЛОНДОН, 8. вересня. — Газета "Дейли Ньюс" повідомляє, що Ріфи недопустили до висадження еспанського війська в задній Альгуцемасі і під час своєї акції обстрілювали еспанський круязяк Альфонсо XIII, на якому знаходилися еспанський диктатор Прімо де Рівера та командував операціями.

ПАРИЖ, 7. вересня. — Пару телеграм, що перейшли через еспанську цензуру в Марокко, є дуже алярмуючі.

На західному фронті Ріфи дійшли дві милі до Тетуану столиці еспанського "протекторату", і боряться завзятим здовж дороги Тетуан—Сеута, щоб відтягти скріплення, які прибувають з Еспанії.

В районі Альгуцемасу Еспанці потерпіли протягом минулого тижня велику поразку. Від понеділка до четверга Еспанці і Французи майже без перестанку бомбардували позиції Ріфів, а за той час Еспанці робили кілька спроб висадити військо в Альгуцемасі, однак надаремно. Вони не лише втратили один корабель повний війська, але й потерпіли великі втрати на інших кораблях.

Французька урядова агенція Гаваса, яка оповістила про затоплення корабля з військом, "Еспана Квінта", відмовилася зробити заперечення, а рифські і англійські повідомлення з Тан-

жеру потверджують що відомість.

Після чотироденного бомбардування Еспанці не встигли висадити на берег ані бдного жовнира і всі спроби висадити військо занехано. Деталі про ці операції цікавито заборонено.

Французький комунікат каже, що Абд-Ель-Крім рекрутує свою армію по цілій території від його контролю і за пару днів буде мати під зброєю від 100 до 150 тисяч добрих воїнів.

Еспанська дирекція вислала на оборону Тетуану 15,000 свого найліпшого війська і вислала дальших 30,000 жовнів. На французькому фронті маршалок Петейн має 200,000 війська, однак через гористу околицю він встиг посунутися лише п'ять миль за тиждень і все ще знаходиться 20 миль від еспансько-рифського кордону.

Французи й Еспанці пригортаються до великих офензив цього тижня, однак розбиття Кріма зістало дефінітивно відложене до 1926 або 1927 року.

Надходзяча офензива тяжче відібеться у Франції та Еспанії, ніж в самій країні Ріфів, де Крім може видержати роки.

Французький і еспанський уряди будуть без сумніву повалені цієї осені, якщо не віднесуть видного успіху в Марокко.

БРИТІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ В ШАНГАЮ СТРЕЛЯЛА ДО КИТАЙЦІВ.

Уряд Великої Британії назначив свого посла в Пекіні делегатом на китайсько-цзюу конференцію.

ШАНГАЙ, Китай, 8. вересня. — Бритійська поліція в міжнародній оселі стріляла вчора до 2,000 демонструючих Китайців і троє з них ранена, одного правдоподібно тяжко.

Бритійська поліція відкрила вогонь, коли один з поліцаїв був звалений на землю товпою демонструючих Китайців, яких британська поліція відірала до кордону французької оселі.

ПРЕЗИДЕНТ А.Ф.П. ЗНОВУ ВИПОВІДАЄ ВІЙНУ КОМУНІСТАМ.

ДТРОПІТ, 8-го вересня. — Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, виголосив тут вчора промову, в якій заповів смертельну боротьбу проти комуністів у трейд-юніях.

Промова була виголослена з нагоди святкування "Лейбор дей".

Грін сказав, що "члени організованого робітництва є або трейд-юніоністами, або комуністами. Вони не можуть бути одними і другими".

"Ми не спінемо ані не запестимо наших заходів, поки комунізм і ті, що його презентують, не будуть про-

гнані з радів організованого робітництва", заявив Грін.

ПРОЦЕС ПРОТИ 35 СЕЛЯН В ЛУЦЬКУ.

ВАРШАВА, 18. серпня. — В Луцькому суді (на Волині) має розпочатися завтра розправа проти першої групи політичних в'язнів, що знаходяться в луцькій тюрмі. Всіх в'язнів є більше як 350.

До цієї групи належить 35 українських селян, переважно в роках від 20 до 26, які були арештовані польською владою в квітні 1924 року.

В СКАРБОРО ЗІБРАВСЯ ТРЕЙД-ЮНІЙНИЙ КОНГРЕС БРИТАНІЇ.

Голова конгресу взиває юні, щоб дали генеральній раді конгресу право викликати генеральний страйк.

СКАРБОРО, Англія, 8. вересня. — Трейд-юнійний конгрес, який презентує шість мільонів робітників, зібрався тут вчора і негайно довідався від свого президента А. Б. Свейлса, що генеральний страйк є зброєю, якої потрібно для поборення капіталістичного й консервативного уряду.

Свейлс закликав юні, щоб погодилися на централізацію влади для викликання генерального страйку. Він доряджував, щоб генеральній раді конгресу дали право викликати на страйк робітників.

"Раді мусить бути дане повне право створити машинерію, якою можна було б поборювати кожний уряд наших противників", сказав Свейлс.

Під цим він розумів, що так довго, як робітництво є в меншості в парламенті, мусить уживати страйкової зброї, щоб примусити уряд і капіталістів сповнитися те, що робітництво вважає лише справедливістю.

СТРАЙКУЮЧІ МОРЯКИ ПРОСЯТЬ ПІДДЕРЖКИ ВІД КОНГРЕСУ.

В австралійському порті Брисбейн видано 583 варанти на арештування страйкуючих британських моряків.

ЛОНДОН, 8. вересня. — Провідники неофіційного страйку британських моряків прибули до Скарборо і домагалися вчора піддержки від трейд-юнійного конгресу.

"Амалгамейтд Марін Воркерс Юніон", яка проводить страйком моряків, ринули вчора виплачувати страйкерам по 15 шілінгів тижнево.

Страйкове положення в Австралії й Полудневій Африці остає дальше грізне. В Дурбані, в Полудневій Африці, страйком є обнятих 17 кораблів.

В МЕЛБУРНІ ВИДАНО ВАРАНТИ НА УВ'ЯЗНЕННЯ 600 МОРЯКІВ.

Промислові Робітники Світа закликають робітників вийти на генеральний страйк на випадок депортації.

МЕЛБУРН, Австралія, 8. вересня. — Тут видано варанти на арештування 600 страйкуючих моряків. Їх обвинувачується в тому, що вони відмовилися повернутися до праці на кораблях.

СІДНІ, Австралія, 7. вересня. — Промислові Робітники Світа розіпнули тут по місті відозви, в яких закликають робітників зорганізувати генеральний страйк, щоб недопустити до депортацій в зв'язку зі страйком британських моряків.

Виду того власники кораблів рішили потягнути страйкерів до суду, обвинувачуючи їх в порушенні контракту.

Майнери вугілля в Нью Савт-Вейлс рішили застрайкувати в хвилі, коли буде виданий приказ депортувати когонебудь зі страйкерів.

ВЕЛІНГТОН, Нова Зеландія, 7. вересня. — Ніхто зі страйкуючих британських моряків не повернувся до роботи на заклік власників кораблів, виданий минулого тижня. Власники домагалися повороту до праці протягом 48 годин.

Виду того власники кораблів рішили потягнути страйкерів до суду, обвинувачуючи їх в порушенні контракту.

РІЖНІ ВІСТІ.

ПАРИЖ, 8. вересня. — Рене Вівіані, бувший прем'єр Франції, помер вчора в санаторії, де він знаходився через останні два роки.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Др. Гуго Еккер, голова фабрики Цепелінів і будівничий воздушного корабля "Лос Енджелес", що належить тепер до американської воздушної фльоти, заявив вчора, що піднімецькою управою катастрофа з "Шенандо" була-б не стала.

Чотири головні італійські банки зорганізували нову компанію для фінансування експедиції до Радянського Союзу автомобілів, текстильних виробів і рільничої машинерії на суму 400 мільонів лір.

КОНГРЕС ЗА НАЦІОНАЛІЗАЦІЮ КОПАЛЕНЬ.

На останній сесії 41. конвенції Трейдс енд Лейбор Конгресу в Оттаві ухвалено резолюції з домаганням націоналізації канадійських майнів і осудженням експлуатації китайських робітничих дітей в портах Китаю.

ГАЛФАКС, Н. С., 8. вересня. — Герберт П. Сторі, клерк в офісі провінціального секретаря, в книжках якого викрито брав \$6,000, добровільно віддав в руки поліції. Його звільнено за зложенням бейду в сумі \$10,000.

ФРАНЦУЗИ СТРАТИЛИ У БЕЙРУТІ 11 ОСІБ.

БЕЙРУТ, Сирія, 7. вересня. — Военний суд засудив 11 осіб на кару смерті за участь в убійстві французьких командантів Ваньєра і Високого. Засуджених негайно страчено.

ПАРИЖ, 8. вересня. — Французьке міністерство війни оповідає, що місто Суеція в Сирії, яке облягають повставші Друзи, все ще знаходиться в руках Французів.

ЗЕМЛЕТРУС В ТУРЕЧИНІ ЗНИЩИВ 30 СІЛ.

ЛОНДОН, 8. вересня. — Делегата з Константинополя доносить, що в азійській Туреччині землетрус знищив 30 сіл. Точних відомостей про катастрофу не подано і не знати, скільки згинуло людей.

КИТАЙЦІ В ШАНГАЮ ПОБИЛИ АМЕРИКАНЦІВ.

ЛОНДОН, 8. вересня. — Товпа Китайців в Шангаю побилала вчора С. С. Елрода, горожанина в Злучених Держав. Його вистрелила поліція, яка протрала Китайців з чужинської оселі.

ГОНГ КОНГ, Китай, 8. вересня. — Китайські робітники в Конгмуні вийшли на генеральний страйк. Цювий уряд замнено і роботодавці втікли з міста. До Конгмуну відплив британський военний корабель.

СТРАЙК ПЛОМБЕРІВ У СТ. БОНІФЕС.

В Геріс Абатой Ко. в Ст. Боніфес застрайкували минулої п'ятниці юнійні пломбери через те, що компанія наняла до роботи неюнійних робітників і не всім з них платить юнійну платню та заставляє їх працювати більше годин, як на це згодилася юнія.

В симпатії до пломберів застрайкували також при будові того-ж будинку мулярі і карпентери.

ПРУСІЯ СПЛАЧУЄ ГОГЕНЦОЛЕРНАМ \$50,000,000.

БЕРЛІН, 2. вересня. — Родина Гогенцолернів процесувався з Прусією за зворот дібр, які перше до неї належали. Між Гогенцолернами і пруською державою прийшло тепер до угоди, на підставі якої бувший кайзер та інші члени дому Гогенцолернів дістануть 50 мільонів доларів відшкодування.

КОНСЕРВАТ НЕ ХОЧЕ ТХАТИ З САКЛАТВАЛОЮ НА КОНГРЕС.

Комуністичний посол запитує полк. Вудкака, чому він засідає разом з ним в британському парламенті.

ЛОНДОН, 8. вересня. — Полковник Г. П. Вудкак, консервативний посол до парламенту, вислав до газет листа, в якому заявляє, що не поїде до Оттави і Вашингтону як британський делегат на міжпарламентарну конференцію, якщо поїде туди С. Саклатвала, комуністичний посол, який є також делегатом.

У відповідь на це Саклатвала каже, що позиція Вудкака є нельогічна, так як він годиться сидіти з ним в палаті посолів. Комуністичний посол запитує: "Чому він (Вудкак) не поверне до своїх виборців і не зрезигнує на тій підставі, що не хоче засідати зі мною в тій самій палаті посолів?"

Чи Саклатвала дозволено буде їхати з делегацією до Вашингтону, є ще проблематичним, так як Скотленд Ярд (бритійська тайна поліція) рішила розпочати кроки проти тих, що поширюють серед війська комуністичну пропаганду, а Саклатвала і Том Ман виграли недавно промови, які будуть розсліджені поліцією і якщо покажуться протизаконними, то вони оба будуть арештовані.

ПРЕМ'ЄР КІНГ ПЕРЕВІВ РЕОРГАНІЗАЦІЮ СВОГО КАБІНЕТУ.

Троє своїх міністрів назначив сенаторами, а троє послів іменував вищими суддями в Квебеку.

ОТТАВА, 7. вересня. — З офісу прем'єра офіційно оповіщено в суботу реорганізацію кабінету.

Дж. Г. Боавен, бувший заступник спікера в парламенті і посол з Шеффорд, є назначений міністром мита на місце Дж. Бюро, що зівстав іменованим сенатором. Боавен є здібним адвокатом і офіційним головою Ричардів Колюмба в Канаді (реакційної католицької організації).

Дж. Н. Гордон, заступник спікера парламенту від часу як прийшов до влади уряд Кінга, обнімає портфель міністра і міграції, який знаходився допер в руках Дж. А. Роба. Роб є назначений міністром фінансів.

Герберт Марле з Монреалу є включений до кабінету як міністер без портфелю на місце Г. Мек'веріна з Оттави, який уступає ізза лихого стану здоров'я.

Лусієн Кенон є назначений державним прокуратором. Він займає місце опорожене Е. Дж. Мек'Морем з Вінніпегу, але не буде уважатися членом кабінету.

Троє послів шойно розв'язаного парламенту від часу як прийшов до влади уряд Кінга, обнімає портфель міністра і міграції, який знаходився допер в руках Дж. А. Роба. Роб є назначений міністром фінансів.

КАТАСТРОФА З АМЕРИКАНСЬКИМ ВОЗДУШНИМ КОРАБЛЕМ.

Бальон "Шенандо" розбився під час великої бурі над стейтом Огайо, в наслідок чого згинуло 14 осіб.

КОЛДВЕЛ, Огайо, 4. вересня. — Американський військовий воздушний корабель "Шенандо" натрапив в дорозі до середніх стейтів на бурю, яка розломила його над стейтом Огайо на три часті.

Всі три часті в недалеких відступах впали або злетіли на землю, при чому 14 членів залоги зі всіх 43 згинули на місці. Між убитими є командант корабля Лендславн.

Як причину розбиття "Шенандо" подають це, що він натрапив на сильні вітри, з якими не міг дати собі ради, і в наслідок того розбився. Вину звальюють також на необережне керування бальоном.

Розбитий воздушний корабель був збудований німецькими майстрами з американського матеріалу в Злучених Державях. Був це перший того роду бальон в Америці.

НЕ ДАЛИ ГОВОРТИ ПРОТИ ЕВОЛЮЦІЇ.

ЛОНДОН, 8. вересня. — Під час дебати над еволюцією, що відбувалася тут в неділю вечором, публіка не дала говорити професорові Дж. М. Прайсові (бритійська тайна поліція) рішила розпочати кроки проти тих, що поширюють серед війська комуністичну пропаганду, а Саклатвала і Том Ман виграли недавно промови, які будуть розсліджені поліцією і якщо покажуться протизаконними, то вони оба будуть арештовані.

Коли професор почав говорити проти еволюції, багато присутних в салі почали промовляти. Потім одна молода жінка постійно перебивала Прайсові і примусила його заперестати промову.

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba...

Subscription per year \$4.00
Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
Видав. Редикіно-Фармерське Видавнє Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на р-ні вулиць Прінсара і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00
Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

НАУКА ЗРАДНИКАМ ПРАЦЮЮЧИХ.

В "Укр. Роб. Вістях" з 1. вересня ми помістили статтю п. я. "Мова шпіона-провокатора" про суд над шпіоном Микитином, українським гімназистом у Львові. Той суд тягнувся цілих шість тижнів. Це ж на него приїждив провокатор Цеховський з Варшави, де він найпов свою смерть.

Микола Микитин, гімназійний абсолюент, бідняк і підляк, що за 5,000 доларів, які йому обіцяли багаті Жиди, скавав, що атентат на президента Войцеховського у Львові виконали українські комуністи Стефан Панчинський і Дмитро Фідик.

Ця ніччя повторя в людському тілі — Микитин ходив кілька разів до польської поліції у Львові проситися на шпіонську службу. Голова поліції гонив його від себе, як собаку, аж поки Микитин видав не одного, може й зовсім невинного, чоловіка польській поліції. Тоді йому дали службу.

Але коли він закінчив курс багатими львівськими Жидами, щоб вивести з польської торми Штайгера, якого оскаржують за атентат на президента, а на його місце посадити зовсім невинних двох українських комуністів, то Микитин так забрехався, що аж польській поліції стало ніяково. І хоч вона арештувала Панчинського, однак арештувала й Микитина та його спільників: Дворнішкова, Бєра, Коригабера і Глязермада, які підкупили Микитина.

Багачі себе викундили з торми до суду, а Микитин сидів. Шість тижнів тягнувся суд і багачі оборонили найдідьбіші адвокати Львова, а Микитина ніхто не обороняв. Він сам крутив, абивався, звалював вину на других. Але багачі, які його попередньо купили, цім разом його виреклися.

Суд закінчився 17. серпня, а 18. суддя проголосив вирок. Цікавий вирок, який повинен бути наукою всім ніччезим підлякам, що продають рідного брата ворогам працюючих.

Суд присудив Микитина за клевету і обманство на 6 літ тяжкої в'язниці, загостреної що четвертьчю постом і темницею та на виплати Стефанові Панчинському 3,000 злотих відшкодування.

А всіх інших обвинувачених, багатих спільників Микитина, суд оправдав і звільнив від всякої кари. Це власне являло повною наукою всім ніччезим Микитинам, які трапляються і між робітниками, але найчастіше між недобряними інтелігентами. Бідний, голодний, але рівночасно лийвий вирок, робить не хоче і шукає в панів легкого куска хліба. За п'ять тисяч доларів продає їм свого буйного товариша, думаючи, що коли-б і викрилась його справа, панів його не дадуть в обиду.

Подіє, ніччезме створіння! Забуває, що він тільки панський наймит і що на багатого ні суду, ні права не знайдеш. Ти підеш з паном і на мод — тебе за це повісять, а панові полоса голови не спаде. Так воно сталося і у Львові. Микитина засуджено за клевету й обманство на 6 літ тяжкої торми це й додатково каров в путрі торми, а чотирох багачів за клевету обманство і підкупуство оправдав.

Тож бейте ви, ніччезми Микитини по всіх країнах, це собі на розум. В ніни за гроші продаєте панові рідного брата, завтра вас за це будуть судити, а пан, ваш спільник, буде з вас сміятися. Не тільки сміятися, але публічно плаче вам в лице. Бо ви на це заслужили.

УКРАЇНСЬКІ ЖОВНІРИ В МАРОКО.

Бувши петлюрівські та петрушевичівські жовніри, що по панів в полон до польської шляхти, вояку тепер в Мароко. Вони в Африці продають тепер свою кров за інтереси французького капіталу, допомагають Французам рідати Ріфів в їх власній хаті.

До цього допровадили їх Петлюра і Петрушевич, особливо перший, а також їх одноплець і союзник — Врангель. Все ми пам'ятаємо й наші потомки будуть пам'ятати, як українські націоналісти зі своїм "героєм" Петлюрою допомагали Пилсудському завойовувати Україну від Січу аж до Дніпра і як після поразки запроторили недобитки своєї армії в польські табори.

Все ми пам'ятаємо й наші потомки будуть пам'ятати, як під час наступу армії Пилсудського на Київ в 1920 році дві бригади Галицьких Стрільців, послухавши своїх продажних старшин, зрадили робітничо-селянську армію і перейшли на бік Поліаків, а ті їх роззброїли і заклали в табори.

Багато їх вигинуло від голоду, холоду і хорів в тих таборах, деяким вдалося вирватися і вернути на Україну, але багато їх петлюрівські отамано-бандити запродали Французам. Не раз повідомлялося в газетях, як до військових таборів в Польщі приїждили французькі офіцери і під примусом "рекрутували" цих українських робітників і селян в військових мундурах до французької армії, або просто до Франції "на роботу".

полонених разом з 700 іншими стрільцями вивезли Папушка Поліаків нібито на роботу до Франції, а в дійсності аж на Маджаргар (острів на Індійському океані). Звідси приїждили його Французам до чужоземного діляку в Мароко, той його частини, яка була розміщена на області туніського "протекторату".

Чотири роки був Папушка в леґіоні, але дуже тяжкі відносини привели його до втечі, і він разом з двома ніччезими втікачами дістався на грецький корабель, відтак через Еспанію, Амстердам, Люксембург, Мінхен, Липськ до Берліна. Він каже (векіляти це йому відомо) "в французьких леґіонах у Франції є поверх тисячі Українців". Галичани є там кілька сот. Значну частину становлять ті, що ріжними шляхами виїхали на роботу до Франції... В леґіоні людина нічого не значить; зараз після приділення до військових частин, французьке правительство вибиває на тілі кожного нового жовніра число і трактує людину як "чуже" гірше худоби. "Освоєванню" такого "числа" на військових вправах відбувається на початку ще доволі лагідно, описати стає чимраз гірше.

Нещасна доля тих леґіонерів, які попадають в руки туземців в горах! Буває іноді, що в гірських провалах Кабілі для постраху застромлюють відрубані голови на патики, а коли до їх рук попадає більший відділ європейських наемників, то з їх голів торять цілий шпалар... Вагали африканські туземці не годні зрозуміти, чого європейці сунуть на їх землю. Тут, здається, Папушка, переборщив, або по своїй "європейськості" не вмів цінити туземців. Африканські туземці дуже добре розуміють, чому в їх землі лізуть культурні європейці. Туземці знають, що європейці лізуть на їх землю тому, щоб загарбати собі всі багатства, а туземців зробити своїми невольниками.

Це оті білі європейські Папушки ріжних націй, що служать у французьких африканських леґіонах, з яких там зроблено не лише числа, не знають, чому вони туди лізуть і за що бють туземців.

Туземці завзято борються своєю землею. Франція і Еспанія не можуть побороти Ріфів тою, що туземці знають апетити цих "культурних" держав. Коли-б ще так знали це леґіонери, вони били-б не Ріфів, але тих, хто їх післав в Африку та повишків на їх тілі числа.

Українські жовніри у тих африканських леґіонах повинні звільнитися своє положення Петлюрам та Петрушевичам, через політику яких вони туди попали.

Робітник.

ЖЕРТВИ ПАТРІОТИЗМУ.

Українські патріотичні політиkerи, що через кілька років торгували українським працюючим народом по Парижах і Віднях, сьогодні як злякани миши поховалися в свої нори і ні слуху, ні духу по них. Одні бігли-б не Ріфів, але тих, хто їх післав в Африку та повишків на їх тілі числа. Українські жовніри у тих африканських леґіонах повинні звільнитися своє положення Петлюрам та Петрушевичам, через політику яких вони туди попали.

Бідний стрілець через свою несвідомість жаліється таким, що колись теж допомагав запродавати його в неволю. І парікає на людей в краю. Братіку стрільче! В краю люде в тяжкій неволі і знають одне: в неволі невольні запродали їх українські патріоти, опираючись на тодішню армію. Людем в краю байдуже, що в тій армії були їхні сини. Вони байдужо дивляться на терніях стрілецьства за кордоном, бо самі ледво дихають від невинних мук в шляхетському пеклі.

Мрією бідоланної жертви патріотизму залишається: Коби тільки умерти на своїй землі, де би над моїм гробом заспівав сокіт, що гніздо має своє на лобі нашій Україні.

А згадуючи колишню боротьбу з польськими панями, пів-свідомий стрілець аж сьогодні приходить до розуму і осмілюється голосно виявити, що рідні панки-дармоїди обманували їх тоді, як стрілецьство боролось на фронті. Ось що пишуть стрільці:

Ми не дивилися за посадою в уряді але перші йшли до бою, свої білі груди наставляли, нам не були страшні ворожі стріли, паншерові ати і потяги; ми казали своїм буйним голови, кров проливали в тяжких битвах а за це наш народ і не вміє хто це бився за нею. Судить самі чи я пишу правду. Я не буду боятись стати перед судом ворога і проти него, звинити Польщі, не воював. Воював і маю намір, що буду скоро, бо цей час не далеко але не дам себе вивести Чехам, мене і моїх людей, щоб мені з людьми передавали могому ворогові. Я не буду так замиратися, як д-р Селезінка, що він навіть не знав, що підписував.

Проте, прости, щоб в першій мірі американські наші брати і всі краєві політичні партії без розділу їх дороги в порозумінню з президентом У.Н.Р. д-р Петрушевичем заволодали останками У.Г. Армії в Чехословенській державі та перенесли її на територію одної держави, д-р Литви або Радянських Республік а не передавали нас нашим ворогам.

Надто далеко ти український обманний стрілець, щоб почути наш ширій голос: ніяким партіям ані президентам не в голові доля стрілецьства. Вони своє зробили і про вас старались навіть не думають. Правда, в голос вони можуть стрілецьства з вами, але чи вели-

ка користь голодному, як з ним симпатизувати ситий і не дає хліба? А народ? Народ вже давно прокляв тих, що запродали його в неволю і сьогодні в глибокому підлізлаю збирає сили для нової революційної армії.

Коли було потрібно опиратися на стрілецьство, тоді буди президенти та "міністри", а тепер, як скінчився "бізнес", то про запродавців стрілецьів ніхто й не думає.

Це жертви патріотизму. Сидіти, невинні жертви, бо галицький стрілець через свою несвідомість ввів в солодкі слова українських патріотів, які без совісті й чести робили з ним все, що хотіли. Сьогодні ці бідоланні жертви можуть тільки жалітися, а більше нічого. Та й жалі тут не допоможе...

Та й жалі тут не допоможе... Як-ж цятком инша доля галицького червоного стрілецьства, що живе на Радянській Україні! Від червоних стрілецьів ніхто не чув таких стонів і безнадійних нарікань. Червоні Галицьке стрілецьство бадьоре, повне надій, не поневіряється по роботах для панів за мізерну платню, а вчиться в школах на вільній радянській землі і готове кожної хвили боротися з капіталістичними катями Галичини.

Хто-ж відповідь за ті численні жертви українського патріотизму, що коротають свої тяжкі дні в наймах у чужих? І. Віктор.

КАМПАНІЯ ПРОТИ КОМУНІСТІВ В НІМЕЧЧИНІ.

В зв'язку з тим, що фашисти чинили бешкети на вулицях Берліну, голова поліції в Берліні, соціал-демократ Гезейнський, видав розпорядження зміцнити поліцію. Тимчасом в Берліні відбувалися масові робітничі демонстрації проти нового митного закону. І замість фашистів, поліція напала 17. серпня на робітничі демонстрації. Поліція соціал-демократів Гезейнського накинута на демонстрантів, як скажені пси, били їх гумовими киями, вбивши одного і багатьох ранивши.

Присутній при цьому комуністичний посол Шолем намагався втрутитися, але поліція накинута на нього і била гумовими киями робітників, що хотіли його захистити. У північному кварталі Берліну населення кидало в поліцію камені. Багато поліцаїв поранено. Як за часів Носке, по вулицях патрулюють поліційні загони.

Друга сутинка сталася на площі Ланцбергер, де на залик компартії зібралось 15 тисяч робітників. Поліція й тут стріляла в робітників, била гумовими киями, прикладами та арештувала 60 осіб.

"Роте Фане" пише, що поліцей соціал-демократ тільки прикрився фашистами, але зміцнив поліцію проти комуністів. Буржуазна преса піддержала соціал-демократичну поліцію і скажено нападла на комуністів.

Криваві події в Берліні взагалі служать для буржуазної преси за привід до лютої кампанії проти компартії. По місті поширюються різні чулки, що члени червоного союзу фронтів перші напали на поліцію та що вбитих нібито застрелили демонстранти. Однак ці чулки спростовуються численними листами, що їх одержала "Роте Фане" від очевидців соціал-демократів та інших. Очевидці стверджують, що поліція стріляла в демонстрантів без попередження. Соціал-демократичний "Форверте" замовчує подію.

"Роте Фане" заявляє, що поліційні постанови, що їх видає Гезейнський, він бере аж за закону 1850 року, що був скерований проти робітників. Після оголошення постанови Гезейнського, фашистська "Дайчце Цайтунг" писала, що поліційні заходи при комуністичній демонстрації показують, проти кого скеровані постанови Гезейнського, проти тевтонців чи проти комуністів. Гезейнський виконав цього прихованого наказу.

"Роте Фане" констатує, що після оголошення Гезейнського пресою пропаганда фашистів стала ще лютіша, а в західних кварталах міста з'явилися банди моряків, готові шити, а поліція поводилася при цьому пасивно.

На багатьох підприємствах робітники демонстрували проти звірської розправи поліції. Комуністична фракція пруського ландтагу внесла запит до уряду, пропонуючи звільнити Гезейнського з посади, скасувати видані ним постанови, заборонити поліції носити зброю за службовими годинами та звільнити урядовців, винуватих за події 17. серпня.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ СТРАЙК МАЙНЕРІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Джан Л. Луїс, президент Ю.М.В.А. підписав з вуглевими баронами угоду, на підставі якої десять тисяч майнерів має доглядати майнів підчас страйку, а в заміну за це, вуглеві барони згодяться не приймати до роботи скєбів, так до того, доки "буде тривати страйк". (З буржуазної преси).

У головній квартирі вуглевих баронів сиділи коло великого столу менеджери ріжних копалень твердого вугля та переглядали закордонні ціни на нього. Дався чути голос дзвінка. — Увійдіть. — Увійдіть! — відозвалось кілька голосів нараз.

До середини увійшов Джан Л. Луїс. — Гало, гало, — закричали радно менеджери, стискаючи руку президента майнерів. — Трохи спізнився, — сказав Луїс і сія на крисло біля великого стола. — Як справи? — спитав він.

— Справи серйозні, містер Луїс і ви можете причинитися найбільше, щоб їх вирішити та совісно поладити. У нас — пррдовжав один з менеджерів — "овер продукшн", нема скорого збутку на вугля й прийдеться закрити на якийсь час майні, а на цім потерпите ви самі й ваша організація, чого не хочемо бачити, бо через цілий час ми були добрим приятелями та працювали рука в руку для нашої спільної справи.

— Що-ж ви бажаєте від мене? — спитав Луїс усміхаючися. — Я все був і є до ваших послуг. — Треба увикликати страйк майнерів, а тоді ми зможемо наложити вищу ціну на вугля і підчас страйку продати. На це буде дуже добрий "екскюз", бо страйк! Ну й ви також дістанете... так само, як попередно... — А як-же це зробити? — Ми проголосимо, що будемо обнижувати платню, а ви скажіть, що майнери не годяться й все буде в порядку. Ви дістанете признання від своїх членів, що добре стоїте за їхні інтереси, а ми зробимо дуже добрий "бізнес", а віддані менеджери побачимо: знизимо платню майнерам, або ні. Це буде залежати від самих майнерів. Коли майнери в дійсності не схотять прийняти знижки платні й ви не зможете нічого цему зарадити, тоді останеться ця сама платня, а ви знову дістанете признання

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!

Драпка.

ЗАКІНЧЕННЯ ПОЛЬСЬКИХ МАНЕВРІВ.

Третього і останнього дня польських кавалерійських маневрів на просторі Броди-Дубно наступило їх страшне закінчення. В Бродях наступила лютувська катастрофа, в якій забився на смерть офіцер Соколов. Катастрофа наступила з тої причини, що військовий літак замотався при зльоті в кукуруду, в наслідок чого перевернувся і вилав стрімголов на землю, погребуючи під собою Сокодова.

Відповідь на польські маневри. Над польською границею почалися великі військові маневри Радянського Союзу. В маневрах бере участь велика кількість війська усіх родів зброї. Самой піхоти має бути на маневрах около 200 тисяч. Вуглеві пробовані нові средства оборони і наступу. Спеціальну задачу виконують літаки і відділи газового наступу. Командант маневрів обняв був командант військових сил на Україні, а тепер комісар війни Фрунзе.

ПЕРЕД НОВОЮ ХВИЛЕЮ.

Страйк-повстання швейцарських робітників, став переломним моментом у міжнародному пролетарському русі. Безпосередньо за цією подією, що діловим чином поставила перед світовим робітничим питанням єдиного фронту, скупивши увагу на допомозі страйкерам, почалися з різних країн робітничі делегації до Радського Союзу, що дійсно являється визнанням його, як підпору осі і керівничого центру оборончої чинності робітництва перед наступом світової буржуазії.

Це явище, що його місяць-два тому можна було розглядати лише як перший симптом майбутнього руху, нині аскрає розвивається в інші факти, набираючи небезпечної для становища панів гостроти. Рух — без сумніву — наростає.

В Англії, де шахтарський страйк загрожував паралізувати все життя, пихатий уряд Балдіна знайшов вихід тільки в тім, щоб видавати субсидію підприємцям в розмірі 30 мільйонів фунтів річно. Тут пролетаріат пішов у наступ на буржуазію, і загальний настрій ширших кол англійського робітництва найкраще характеризує лідер профсоюзу завізничиків Гоббіс заявляючи: "Я певний, що цього року ми станемо свідками наймогутнішої боротьби, що такої ще ніколи не було на заміських Англії."

У Франції в зв'язку з труднощами війни в Мароко чим раз дужче росте вплив компарті. Попередній рух за профсоюзну єдність впливає в спільний конгрес унітарної й реформістської конфедерації праці, призначений на 30—31. серпня.

Революціонізацію французьких робітничих мас як найкраще відзначають профарданки-робітництва — французькі угодовці. На своєму конгресі в Марселі вони найбільше дискутують не так про свої власні діла, як про французьку компартію. Вииснюється з всіх боків, що безоглядно підтримка уряду Еріо значно піднесла авторитет комуністів. Щоб затримати підпад авторитету, з'їзд соціалістів жертвує Варреном, що погодився взяти посаду індо-китайського губернатора, жертвує ним, хоч він, власне, нічим не гірший першо-ліпшого Ренделя. І разом з тим партійні "гармати" — Пресман, Поль Фор, Леон Блюм — на всі гласи розпинаються за те, що "захоплення соціалістами влади — це передчасне", "що соціалізм надто ще слабкий, щоб узяти владу до рук", "що робітничая класа ще не досягла до цього". Пригадується, що перед Жовтневою революцією цієї-ж співали в С.Р.С.Р. безпереранку й з надужитим сил рос. мен-

шовики. А чи-ж вийшло що з цих їхніх зусиль вихолостати думку й волю російського пролетаріату? Зас стоїть справа з угодовщиною у Франції!

Та не дуже краще стоїть вона й у Німеччині. Зрада соціал-демократів у питанні про заведення мита на чужий (а власне — на радянський!) хліб, замаскована ними рожевим серпанком опозиції, сприймається робітничою масою як поразка — соціал-демократії. Симпатії робітництва повертаються до комуністів, маси йдуть за ними на вулицю, де буржуазія руками соціал-демократичного поліція-президиума ростриє їх, маси готуються до збройної боротьби — і соціал-демократія робить перед ними реверанс, закликаючи до боротьби з урядом шляхом об'єднання профсоюзів. Ясно, що цей заклик — звичайнісіньке шахрайство, що до дійсної боротьби з урядом соціал-демократи не доведуть, як ясно і те, що соціал-демократичному гаслу об'єднання профсоюзів як до неба далеко до нашого гасла єдиного робітничого фронту. Ясно, що соціал-демократам не лишається нічого іншого, як шахраувати, але ясно й те, що до цього шахраування спонукає їх революціонізація німецького пролетаріату.

Цікавий штрих на загальну картину маємо також з країни провокаторського повновладдя — Польщі, де мітинг страйкерів металістів розгонить пепеєєвську президію за неадачу слова представникам червоних профсоюзів.

Так! В усіх закутках капіталістичної Європи чути нагромадження революційної енергії. Ми стоїмо перед новою хвилею в міжнароднім русі пролетаріату, коли він, натерпівшись буржуазного насідання і на заробітну плату і на свої політичні права класової боротьби, наміряється перейти від оборони до наступу. Трудно, передбачати, коли дійде до рішучих боїв, але результати їх для буржуазії, як що рух виявиться зразу в багатьох місцях Європи, — більше ніж сумнівні.

СПРОСТОВУЮТЬ ПЕПЕЄВСЬКИЙ НАКЛЕП.

ЦК компартії і комсомолу розіслав всім редакціям відкритого листа і в ньому спростовують наклеп пепеєєвців, які видали відозву, що комуністи погрожують терором окремим пепеєєвцям.

Лист відкриває провокацію і брехню пепеєєвців. Цього листа умістила тільки бундівська преса. Пепеєєвський "Робітник" відмовився вмістити цього листа.

ПРОВАЛ БУРЖУАЗНОЇ ОПОЗИЦІЇ ДО ФАШІСТІВ В ІТАЛІЇ.

Блок опозиційних партій розпадається й далі прискореним темпом. Монархічні кола цілком перейшли на бік фашизму та потакали за собою головний штаб регулярної армії, вищу магістратуру (суддів) і, нарешті, ті ріжкі соціальні шари буржуазії, які після вшества Маттеоті трохи вагалися й кінець-кінцем визнали, що в цей момент тільки фашизм може захистити їхні інтереси в Італії.

Антифашистський рух, що торік відбувався за проводом "демократії", зазнав, таким чином, цілковитого провалу. Надто ріжкоманітний блок, що протиставив себе режимові Муссоліні, де-далі все більше розпадається. Конституціоналісти, не вважаючи на безгустово короля, віддали до нього а привітаннями в день його квітлею; це спричинило до голосних протестів з боку так званих "неконституційних" партій (республіканці, соціал-реформісти та максималісти). Опі партії, щоб задовольнити свої маси, мусіли загрожувати розколом. Але-ж загроз не до чого не довели, бо на останній нараді авенцінського (опозиційного) блоку вони приєдналися до одностайної постанови не повертатися до парламенту й зайвий раз довести, що вони завжди зв'язані з буржуазною "демократією".

Проте поведінка та тактика проводирів цих партій зовсім не відповідає настроїв тих мас, що ще йдуть за ними. Багато пролетарських представників цих партій уже приходять до комуністів і хотять спільно працювати. Вони навіть утворю-

ють з комуністами робітничо-селянські ради й погоджуються з гаслами.

У цьому-ж настрої мас, що гаразд бачать бездіяльність і навіть зрадництво своїх лідерів і разом усвідомлюють собі, що тільки комуністи є спроможні вести перед у боротьби проти фашизму до справжньої перемоги, — у ньому й огна з причини, що комуністи вдалися до цих партій з пропозицією утворити нове антифашистське об'єднання.

Ця пропозиція комуністів до републиканців, соціалістів (реформістів і максималістів) й продовження стратегічної лінії компартії; її перевели до великим успіхом ще з часів трірічних подій, які дуже загрожували фашистському режимові. Італійська компартія запропонувала тоді опозиційним партіям утворити "анти-парламент", що був би першим кроком до отвертій боротьби з фашистами, що захопили владу. Але-ж (опозиція) відмовилася. Але-ж краще бути останнім резервом буржуазії в її боротьбі з пролетарською революцією. Тоді компартія запропонувала таку авантю "пролетарським" партіям виголосити загальний страйк, але й цю пропозицію відкинуто.

Компартія в отвертій листі закликає агадані партії до спільних зборів, щоб разом вирішити, якої лінії триматися у боротьбі з фашизмом.

Ясно, що коли замість "авенцінського" блоку повстане блок справжньої пролетарської опозиції, політичне становище в Італії цілковито зміниться.

ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ В АРГЕНТИНІ.

Велика кількість наших людей їде сюди, до Аргентини чи до Бразилії з надією на поліпшення своєї долі. Сподіються, що зароблять великі гроші за деякий час і збагатяться, або думують осісти тут на колоніях і цілком не вертати до рідного краю.

Багато людей, а найбільше з Волині і Полісся, одурманені ріжкими агентами, продають те, що мають, поле і дім та за гроші, що ледви вистає на оплату корабельних карт для цілої сім'ї, виїжджають сюди, в світ за очі, за далекої моря, між півдних Індій, не знаючи ані їх мови ані відносин, які тут панують серед емігрантів.

Прощу дослухати. Тут 50 проц. фабрик припинило роботу. До пів мільйона робітників емігрантів ходить без роботи, хоч вони майже всі знають вже

трохи тутешню еспанську мову, що багато помагає для вшукання собі праці. Між робітниками країна нужда. Самі аргентинські часописи щодня реперенені цими сторінками з лайкою на свій уряд, що пускає до Аргентини емігрантів з Європи, які з голоду гинуть без роботи. Зайдіть під яку небудь фабрику, то побачите цілі громади безробітних, голіших, босих, обдіраних. На полях також нема ніяких робіт, а як найдеється, то десь в далеких і диких провінціях, де нема чоловік не може видержати великої спеки і непринороджений до клімату, гине на малярію або від сонячного удару.

Є дуже рідкі випадки, як дістанеться яесь місце, але це або з протекції товаришів, або знайомих, що давно мають яесь канцелярське становище в

3 ПОЛЯ КЛАСОВОЇ БОРОТЬБИ.

фабриці; одначе це десь одного на тисячу безробітних. Вквіці згадаю ще, що дється в емігрантських готелях, де нові емігранти дістають безплатний притулок. Цей готель є в Буенос Айресе. Звичайно сидить там по кілька тисяч людей, поки не знайдуть собі роботи. Але роботи нема і нема зашо вертати до дому, а ще таким, що заіхали сюди з родинами і все своє майно продали. По кількох місяцях викладають такого емігранта на вулицю з готелю на долю і недолу. Інші держави давно припинили в'їзд емігрантів до південної Америки, тільки з Польщі випускають що кілька днів кораблі з емігрантами, з яких всі майже українські сімейні родини.

Мені приходилося говорити з одною родиною з Волині, колезького повіту, які також не з гаразд заіхали до Аргентини тому який шість місяців і їх діти вмерли, а самі вони до неспівання, такі виморені і виснажені нуждою не маючи жадної роботи.

Перестерігаю отже наших людей перед в'їздом до Аргентини і до Бразилії, де така сама нужда, бо щоби не каляснє опіся, коли сюди зйдуть і будуть лхнути і умирати з голоду. Краще бити, чим тут в біді і без надії на поліпшення долі.

Марак Володимир
Кампаня, дня 15. VIII. 1925.

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ.

"Новий Час" подає за польською газетою "Газета Поранна", що з кінем ліній відбувся в Відні з'їзд української трудової інтелігенції. Цей з'їзд ухвалив, що одним виходом з теперішнього розлучливого положення українського народу є утворення революційної самооборони і організація єдиного революційного фронту українських робітників і селян проти страшного національного поневолення. До того фронту має приступити теж українська революційна молодь та вся українська інтелігенція під кличем: "Проти білого терору, проти окупації українських земель Польщею, Румунією і Чехословаччиною".

З'їзд видав відозву, в якій між иншим сказано: "Живе тіло українського народу роздерто на три часті і кров'яна насильницька-антанта, яка кинула його при допомозі Версальського договору під чобіт Чехословаччини — що колонізація і чехізує українське селянство — Польщі і Румунії, які збирають обильні жнива смерти серед української людности. Нищать вони до коріння українську культуру, школи замінюють на тюрми, до котрих-кидять беззастанно цвіт українського селянства і робітництва".

ЗВІЛЬНЯЮТЬ 200.000 РОБІТНИКІВ.

Союз підприємців текстильної промисловости в Турині та Саксонії постановив 15. вересня звільнити відразу 200 тисяч робітників. З цього приводу "Фосіше Цайтунг" нападає на уряд, заявляючи, що підприємці навмисне викликають боротьбу і що це дає для компартії зручний привід до розпадения соціальної неадачності в середній Німеччині.

МІТИНГ ПРОТИ ВІЙНИ.

Мітинг протесту проти війни в Мароко, організований в Луна парку, в Парижі, зібрав кілька тисяч робітників. На мітингу виступали члени французької компартії: Доріо, Торец і Трен, а також соціаліст Ліпот та представник унітарної конфедерації Моммусо.

Промовці закликали робітників бути напоготові до загального страйку проти війни.

ДО ОБ'ЄДНАНОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

Унітарна конфедерація праці звернулася до реформістської конфедерації праці, федерації службовців та інших профорганізацій з закликом взяти участь в об'єднаному конгресі всіх профсоюзних організацій, що відбудеться в Парижі.

На порядку денному конгресу: практичне здійснення профсоюзної єдности, плян злиття рівнобжих організа-

цій, програма діяльності об'єднаної конфедерації та уніфікація статутів. Унітарна конфедерація заявляє, що вона підпорядкується всім постановам об'єднаного конгресу і готова влитися в об'єднану конфедерацію праці.

З'ЯСУВАТИ МАСАМ ПРАВДУ.

Більшість англійських газет помістили два листи, адресовані англійською комуністичною партією до генеральної ради трейд-юнію та до конгресу Партії Праці. В тих листах комуністична партія, зазначаючи, що капіталісти можуть вжити збройної сили проти робітників, закликає розпочати кампанію, що вніснить саадатам, матрасам та лігунам усього правду про класову боротьбу.

14 ФАБРИК ПРИПИНИЛИ ПРАЦЮ.

Внаслідок загального страйку металістів в Польщі стаю 146 фабрик. Страйкує біля 25 тисяч робітників.

СПОДІЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ БОРОТЬБИ.

Голова профсоюзу залізничників, Гоббіс, заявив: "Я переконаний, що цього року ми будемо свідками великої боротьби, що ще ніколи не була на англійських залізницях".

ВІД ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМПІТЕТУ ДО ВСІХ ВІДДІЛІВ І ТОВАРИШТВ ТУРФДІМ.

Цими днями Ц.В.К. ТУРФДім розіслав всім відділам і товаришам статут Драмспівгуртків. Цей статут ухвалено виробити 6 з'їздом ТУРФДім для того, щоб Драмспівгурткі мали на чому опертися в своїй праці та тримати в товариській дисципліні своє членство, чого до цього часу майже не було.

Тепер статут виданий і він буде регулятором роботи в Драмспівгуртках. Треба лише, щоб заряди відділів вчасно подбали про з'організування Драмспівгуртків та розпочали підготовчу працю до наступного сезону.

Постарайтеся, товариші, допильнувати цей робітний і поставити її в цьому сезоні на належну висоту, зробіть представлення і концерти не забавкою, а засобом культурного виховання мас.

Всі аматори і аматорки, режисери і діренти, повинні добре вивчити всі параграфи статута, а з'окрема його заповіді і після них поступати, а тоді й робота піде добре.

Ц.В.К. ТУРФДім.

ВІД ГОЛОВНОГО ЗАРЯДУ Р.З.Т.

до всіх відділів і членства Робітничого Запомогового Т-ва.

Головний Заряд Робітничого Запомогового Товариства щим повідомляє всі відділи Р.З.Т. і поодиноких членів та членкинь, що виправлений другий конвенцією статут Р.З.Т. вже видрукований і висилається до всіх відділів.

Кошти друку і брошуровання внісють 90 доларів за 2,000 примірників. Кожний заряд відділу має заплатити по 5 центів за статут до Головного Заряду, а членам і членкам продавати по 10 центів. Отже по 5 центів пишеться в відділі на відділові розходи.

Всі ті поодинокі члени і членкині, де в місцевостях нема відділів, можуть писати за статутим впрод до Головного Заряду, засилаючи 10 центів або марку за ту суму.

Головний заряд Р.З.Т.

ПРОЦЕС 15 КОМУНІСТІВ В ПОЛЬЩІ.

В Радомі почався процес 15 комуністів, що ніби є членами окружного комітету. У цій справі викликано 249 свідків.

Л. СОНІН. СОН ДІЙНОСТІ (З життя галицького покутського села.)

Від редакції. — Оповідання "Сон дійности" одержала наша редакція з Галичини і ціне воно тим, що в ширій, невимушеній формі характеризує розвиток галицького села на Покутті від передвоєнних до сьогоднішніх часів. Автор оповідання т. Л. Сонін (псевдонім), там син села і наочний свідок всіх подій. Неначе окремими, на борзі нарисованими картинками пересуває він в цьому оповіданні всі ті події, які переживало покутське село. І постать скромного героя оповідання Никифорчука так природно, така проста, як селянська душа.

Щавле не оповіданням це в нині, що розкидає перед нами в провідному освітленню народження і зриву класової свідомости серед галицького селянства на Покутті.

Сніють Карпати в літню пору. Біліють засніжені шпичі Чорногори. Гора Говерля, як голуба пухру світить до сонця. Це на полудне, а до півночі і сходу збігають по червогорбоваті поля до Дністра і Пруту.

Мривить в тоненькій імлі, в далеких дроганях воздуха наддністрянські села.

Трикутником вдирається галицьке Покуття в карпатську Чорногору і до подільського Низи.

У воротак Карпат розгубилися над споважливим Прутом брудні вулиці Коломиї. А змінені шпичі опоясали хохадним залізним обру-

чем і злучили покутські столиці Станіславів-Коломию з Зеленою Буковиною до стіп Чернівців.

Довкруги Коломиї розбіглися під яси, над річками і поміж гонами горбиків — росохаті села.

Над Чорнявою-потоком, під хашами молодого узлісся зазирають на світ побілені з солом'яними стріхами вкриті селянські хати. Перебігають себе і лущать село з селом.

З гори задиркувало, шкляними очима пронизує тишу просторів панський двір. А корчми крадцем попрутаювалися до села ренхями і розгивають горівчаню задуючо чисте повітря.

Покутське село Т.

Невеличке, до двіста "номерів" начислила гребезна метрикальна книга. Двір лишається павою, школа світить дрянками стін а церква простягає на блянаних копулах молитву-биль обездоленого, запряцьованого до поту-крови галицького мужика. Попівство згорда дивиться кризь призму розлогого саду. Туркоче млин і, немов числить хвильниці вчистоти, а селянські хати ховаються в кострубаті, легко зривані стріхи і дрімоньки дрімують.

Старі були радикали. А молодь в неділю, давай топирці і на вигні коло панського млина. За хвилью розносилося кругом тріскі:

Гей там на горі Сів іде, Гей малавий стиг несе, Гей!

Так в літо. А часто з полудня готовили фестин. Городили дротами майдан, ставили гойданку, привозили, позичену в польського Сокол-а томболо. Був солідний буфет і квартет сільських музик. Як не було фестину, були вправи, або просто тільки танець. Старі по вечірні сідали на призьбу, в руках з перед тижня "Громадський Голос". Деколи в голос тягнув старий Онуфрій, часом дишкантом чорновусий Никифорчук. Було, що там у Франції міністри з послами посварилися, було за ріжних Лябвідів і лордів, а найбільше, кілько який піп дер "з живого і мертвого". І все те саме.

Читали трішки, потім позакурювали лядьки а зеляняк дивив смородом. Прочитали і заводили довгі балачі про свої гаразди. Про школу, попа, а найбільше торкали ніжно як струну — свій мовчазний чорнозем.

— Буде врожай? А мишви що занесло і як-каш шанська мушка. А за котрий сніп? Та який, як не чотирнадцятий... Сіна не вдалися, спаде на осінь ціна на худобу. Збудешся того послідного хвоста. Якийсь скаржився, що нема кому пастухити, бо хлопець мусить до школи а то — "штраф" плати! А Іван Никифорчук "практикував" то за газети, то за вайдуватого Одісима, що лиш прицьмакував та гупно кліпав на всі боки!

— Ластівкою на весні увиділося теперішнє а заразом кожночасне. Стара біда. Землі омазі і ще маліє. Є кому ділити, а нема що. І передновок голодний а жнеш, змолотити, то Жид забере, або продаш на податок. Тихо, лиш "здикутник" з "присежним" вгянає до селі та здирає, що попаде під руки — "фантує"...

В осінь болото. Така-грязюка, що світа не видно.

Холодом зими повіяло від цих думок а на призьбі зівали. Вечоріло. Кинули газету. Іван пішов на вечерю. Решта договорювали і також розходилися. Село втонуло в тишу літнього вечора. Десь стів. Вигукують парубки йдучи до двічат.

Ніч, а далі день і тиждень в місяць та зима. Рік вітків за новим.

1909 року надали до Т. нового учителя, що заняв місце директора чотирокласової народної школи.

Приїхав. Розглянувся. Люде рішили: нічого собі. Своє пантрує а до всіх привітний. Радо говорити з кожним ще й порадить, що це а то... Загадали споживчу спілку а він взявся до цього та такі насправжні надобре завели кооперативу. Барський почав в селі нову роботу. Не сама класа а і поза нею. Діти припали до нього, бо знав їх. Але старим звичаєм не зложив візиту ілюві, церкву оминав а людем вговорював, що їх використовують...

Кривився на це о. Криск а шкільний інспектор десь зловив ухом цілі історії. Барського до місяця перенесли в західну Галичину між Мазаурів.

Тихо в селі. Хіба десь радикали згадають, що за них забули вишвані пани з міста.

(Далі буде.)

Не забувайте про пресовий фонд одинокі української робітничої газети в Каналі — "Українських Робітничих Вістей"!

